

10=44033921
džulijen sajmons

KRČMA

Čaše su podignute. Glasovi se slivaju u smeh.
Satovi su se zaustavili. Svetluca pivo u
rukama vojnika. Lica su mirna. Prsti osećaju
vlažan dodir stakla. Čaše otiskuju krugove
na stolu. Prstenovi dima uvijaju se i dižu.
Rasprskavaju pod stropom.

Taj trenutak postoji i on je stvaran.
Sta je stvarno? Ne pitaj to. U ovom času gledaj
u lepršave oči devojaka, čekajući konobaricu.
Pazi kako sipaš skak i pamti ovaj dan,
ovaj dan i ovaj trenutak kada više nisi ostrvo.
Sada su ljudi dobri pa satovi u rukama vojnika,
za ovaj trenutak nemaju šta da kažu
i ništa da kažu i čaše su podignute i mi smo
srećni pijuci bez prestanka
i svet je blag i bespomoćan

O, nadživeti krčmu i popeti se ceo u dimu svog daha!
... Regrut drema u uglu, brbljivci se osvrću.
Posmatraj sada lica koja voliš i seti se
da nisi nimalo razmišljao o smrti.
Ali razmišljao o njoj dok se svetla gase i
čaše su spuštene. Ljudi odlaze i veče odlazi
odlažiš kao svetlo i lišće i ti sam, jer
srce odlazi, vrata se otvaraju u tamu
stopala zakorače i trenutak padanja je tu;
padaš kao kamen.

Da li si dovoljno jak da sretneš svoj poraz?
Da sretneš hladan vazduh ulice i dodir trulosti —
— gnjile prste koji te ubijaju u grču ljubavi?
Možeš li da podneseš da nadješ utehu savrim sam
u zlu i zakržljalošću?
Jesi li, dovoljno jak da te napuste ptice?

Kapije su zatvorene i ljudi se vraćaju kućama. Mi smo
napušteni na našem ostrvu patnje. Casovnici počinju
da se kreću svom snagom. Nema više ničeg,
upšte ničeg da se da: sve je jasno:
prsuća je donesena protiv nas. Casovnici se okreću
sve brže. Vreme se rasipa poput konfeta u otkucaje.
Dani počinju da se ruše.

S engleskog preveo
Tomislav KETIG

DŽULIJEN SAJMONS (Julian Symons) rođen je 1912. godine.
Iako pripada srednjoj generaciji američkih pesnika smatraju
ga mladim od mnogih koji su po svom rođenju bliži nama.
Život u njegovoj poeziji je kao voda reke koja se pretače preko
prstiju i odazi, dok si joj ti, koji ostaješ, tuđ, iako su ti ruke
mokre od njenog dodira.

mark today

tundra, 1944

Tada sam živeo, a razmišljao sam tek kasno posle
toga. Apstraktna, izmišljena žena koju sam uvek želeo,
ulazila je u moj život uzimajući razne oblike. Ovoga
puta uzela je oblik bolesljive i lepe pevačice; i ako
sam nekad bio srećan, to je bilo zato što sam sve ljubavi
tako hvatao, verujući da će mi se svaka žena vratiti,
u nekom drugom, opet primamljivom i toplom
obliku. Kad god sam neku ženu voleo verovao sam da
je ona samo prolazni oblik one prave, božanske žene;
uvek sam mislio da je ovaj život, koji živim, moj jedini
život, i to je bila religija kojoj sam prilagodio sve
što je privlačilo moju pažnju i budilo moju ljubav.

Danju, obično pred podne, sedeći u prijatnoj senci
negovane palme na terasi hotela, igrali smo karata,
preplićući bosa noge pod stolom. Ja sam tada doslovno
letovao: nisam se ni brijač, ni šišao, išao sam bos, u
kratkim pantalonama i plavoj italijanskoj majici. Nikad
nisam bio tako srećan, jer nikad nisam bio tako jak.

Veliki dekolite otkrivao je njena nepromenljivo bela
i slaba ramena. Jedino što je u njoj bilo jako, i čija
snaga nije bila očigledna, bila su njena bedra, labu-
dasta i lepa. Ponašao sam se nemarno kao stari mornar,
ali se svaki njen pokret odražavao u meni. Osećao sam
da je moja nemarnost privlačila isto onako silno kao
mene njena slabost. Kroz desetak dana ja sam imao da
otputujem; za to vreme mi ćemo jedno iz drugog iscrpiti
samo ono što je lepo; verovao sam da tu otputovati u
pravom trenutku; iako sam tog leta bio oslobođen od
svih obaveza, iako mi je poslednja pošiljka novca do-
zvoljavala da ostanem još dvadesetak dana, moja odluka
da odem baš određenog dana bila je nepromenljiva,
jer sam verovao da se sva moguća lepota sažela u ovo
malo dana, koji su mi davali samo ono što je najlepše
i najzudljivije, samo ono što sam mogao da uzimam
sa strahom ili sa ljubavlju. Uzimao sam samo ono što
mi se davalo srećno.

U hotelu je stanovalo nekoliko zanimljivih gostiju.
Bila su tu četiri čoveka, od kojih trojica sa ženama i
decom, četvrti sam. Po ceo dan su igrali karata, trojica
su se stalno ljutito i s ponižavanjem obračali
četvrtom, kome je u glavi očigledno nešto nedostajalo
i koji za karte nije imao mnogo razumevanja. U početku
mi ga je bilo žao, kasnije mi je postao dosadan sa svojim
pitanjima i objašnjavanjima.

Tu je bio i jedan inženjer, poreklom Nemač, visok,
snažan, plav, sa divnom plavokosom ženom. Svako
jutro su odlazili na plažu. Ona je bila samo u kupaćem
kostimu, ogrnuta baden-mantilom, sa nogama zateg-

nutim i strogim, uvučenim u bele papuče sa visokim
potpeticama, koje su njene noge činile još zategnutijim
i lepšim. Imali su jednu devetogodišnju ćerčicu, dete
sa velikim plavim očima i pametnim licem. Ta devoj-
čica mi je često pravila društvo dok sam, pijuci bistru
i vatrenu lozovaču, sedeo na terasi i čekao da prodje
pre podne. Mala je predstavljala divno društvo. Video
sam kako se u njoj, jedva приметно, pojavljuje lepa
žena, i to me je radovalo, jer sam voleo da oko sebe
gledam oblike zdravog života, lepotu i zdravlje, koji,
svejedno kako da se pojave, i svejedno kad, uvek pre-
stavljaju sigurne predznake slobode.

Jedna crvenokosa mlada žena, sa vrlo visokim pot-
peticama, sa kožom indijanski bakarnom, čija je boja
uvećavala zelenilo i pakost njenih neprirodno velikih
očiju, bila je tu sa majkom i ćerkom. Nije bila lepa,
ali je imala snažno telo, bila je mlada, slobodna i ne-
obična. Spavala je sa svakim ko joj se svideo, u postelji,
ili noću na plaži, a ćerku, prema kojoj je bila stroga
i nežna, ostavljala je na brigu svojoj majci, a ona se
predavala lepoti i slobodama leta, i utapala je svoje
telo, koje je imalo bakarnu boju vatre, u šumne požare
pene i u snažne slane talase, nalazeći i u kupanju neku
telesnu draž raznog spajanja; i celom površinom svoje
uzbudjene i drhtave kože upijajući, zvezdama ili sun-
cem zagrejan vazduh mora. Muškarci koji su je imali
govorili su da umne divno da se svlači. Svlačenjem je
svoje telo pretvarala u božansko, otkrivajući vatrenu
i čvrstu kožu, radeći tu mirno i sablažljivo, kao u snu,
pokretima koji su ličili na blago besvesno plivanje.
Takva je bila celo vreme, sve dok je umor ne bi survao
u san, dubok i srećan, u dnu rasturene postelje. Celo
vreme, govorili su, samo su njene zelene oči otkrivale
njenu požudnu i podrugljivu svest.

Ona se podavala i ljudima, i vodi, i svetlosti, pri-
majuci u svoje telo sve što je ili bojom, ili zvukom,
ili mirisom i snagom, značilo život. Da nije bilo nje,
tri ružne starice, od čijih mi se dlakavih i smežuranih
tela gadiilo, morale bi da čute po ceo dan.

Naslučivao sam u njoj onaj sveti čovekov napor da
se nerazdvojno sjedini sa svim stvarima i promenama,
sa svakom pojavom, onaj napor koji se ostvaruje samo
onda kad predavanje, toplina i svetlost obuzmu svest
i čine da se čovek oseća budan, jak, drhtav, i srećno
izgubljen u beskrajnim zvezdanim prostorima leta.

Duvao je razdražljivo topli noćni vetar, dovlačeći
nad more svetle oblake, koji su gusto kapali po obali.
Video sam je kako, gola i bakarna, stoji na stepeništu
kraj jednog polomljenog renesansnog lava i kisne, raz-
mazujući po telu šumnu kišu, blaženo milujući samu
sebe. Činilo mi se da hoće da ta kiša i vetar prolaze

kroz nju kao kroz vazduh, osećao sam da želi da se
pretvori u sjajno jedinstvo vazduha, vatre i zlata, i
svih onih boja koje su sunce i zvezde palili i gasili nad
plavim i zelenim morem. Telo joj je bilo tamno i ba-
karno blistavo. Otrčala je, bosa, niz mokro stepenište,
u more i, kada je izlazila, moje oči su gledale Venerino
radjanje iz pene. U njoj su se spajale antika, renesansa,
i sve ono što je čovek, svesno ili nesvesno, želeo da
postane. Talasi su se uvijali oko njenih bakarnih nogu,
koje su mirisale na more i so. Te noći sam pomislio
da se svi mi radjanjem budimo iz jednog srećnog i
nesvesnog jedinstva, doživljavamo fenomen koji pre-
stavlja buđenje svesti, fenomen koji smo nazvali život;
smrt gasi našu svest, vraća je u prvobitno jedinstvo,
i ostavlja mesto za druge delove prirode koji se bude.
Pomišljao sam da se priroda pretvara u čoveka, da se
sua sažima u njegovu svest, i činilo mi se da ta njena
metamorfoza znači nešto što naš razum nikada neće
sasvim obuhvatiti i savladati. Verovao sam da se pri-
roda pretvara u čoveka da bi mogla da oseti da postoji,
i da bi mogla time da se opija. Gledajući ovu nagu
ženu kako korača obalom, dok joj se more bacalo pred
noge, činilo mi se da shvatam njeno poreklo, činilo mi
se da shvatam da je ona sama priroda koja je kroz ne-
objašnjivu tamu došla u ljudski oblik.

Tog leta, oslobođen predrasuda, bio sam željan
nekog novog elementarnog znanja, i osetio sam da
polako tamne moji pojmovi o napretku, moralu, politici
i suštini života. Činilo mi se da jedna nova filozofija
treba da postane osnov biologije, i da neki srećniji
oblici treba da zamene ciljeve naših puteva. Tog leta,
sedeći jednog jutra na hotelskoj terasi, uz aperitiv,
i posmatrajući inženjerovu ženu kako silazi niz ste-
penište, odlazeći na plažu, pažljivo i lagano spuštajući
noge na svaki stepenik, zlatokosa, sa telom koje su
izmenili sunce i more, uspravna i sveža, tog jutra sam
osetio da je u takvom nekom trenutku morala nastati
antička religija; jer, one noći, gledajući kako kisne
ridjokosa mlada žena i ovoga jutra, dok sam gledao
kako inženjerova žena silazi niz stepenište, u meni su
se pomešale preštava čoveka i preštava božanstva.
I verovao sam da tu religiju nisu stvorili samo neznanje
i strah već i divljenje i leto, kada je život pokazivao
svu svoju lepotu i snagu, i kada se čovek uzdizao do
njegove snage i lepote, tako da je, zamenivši svoju
svakodnevnost nekom pesničkom suštinošću, i svoje
zajedničko ime zamenio zvaničnim i slučajnim imenom
božanstva.

Ljubomir SIMOVIĆ